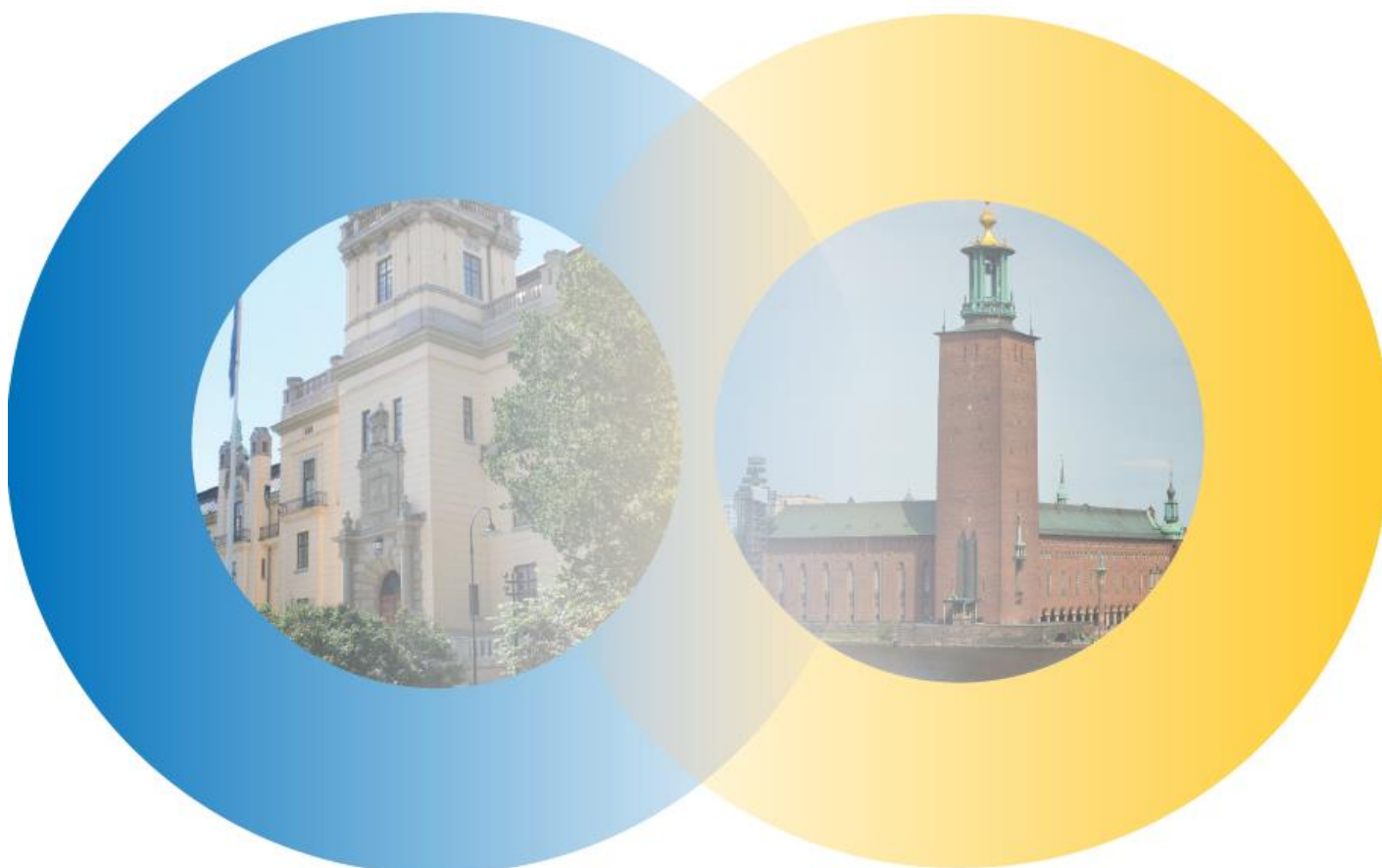

Lägesbild

Samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm

Järva stadsdelsförvaltning och lokalpolisområde Järva

Innehållsförteckning

Sammantagen bedömning av lokal lägesbild.....	2
Inledning.....	2
Syfte.....	3
Källor.....	3
Beskrivning av stadsdelsområdet och lokalpolisområdet.....	3
Geografiskt ansvarsområde.....	3
Beskrivning av brottsligheten.....	4
Lokalpolisområdets bedömning av utvecklingen i respektive stadsdel:.....	5
Skjutvapenvåldet fortsätter att minska.....	6
Öppna drogscener.....	7
Livskvalitetsbrott.....	8
Beskrivning av tryggheten.....	9
Trygghet och resultat i skolan.....	13
Prioriterade samverkansområden.....	14
Unga i riskzon för destruktivt beteende.....	14
Otrygga och brottsutsatta platser.....	18
Systemhotande brottslighet.....	21
Våld i nära relation (motsvarar samverkansområdet <i>Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer</i> i den övergripande överenskommelsen).....	22
Kriminella miljöer och livsstilar.....	24
Våldsbejakande extremism.....	24

Sammantagen bedömning av lokal lägesbild

Sedan tre år tillbaka följer den minskade otryggheten i Järva stadsdelsområde en obruten trend. Den upplevda otryggheten minskar succesivt år för år. Det finns fortfarande markanta skillnader mellan olika grupper. Flickor och kvinnor upplever sig mer otrygga än pojkar och män. Tonåringar och personer över 65 år upplever sig mer otrygga än människor mitt i livet. Personer med funktionsnedsättning har större oro för att utsättas för brott jämfört övriga grupper.

Ett tydligt resultat av samverkan under året är den förändrade situationen i Tensta. Genom polisens långsiktiga trygghetsskapande insats har den öppna droghandeln minskat och inrapporteringarna av händelser i Tensta till förvaltningens veckovisa lägesbild är avsevärt färre än vid årets början. Stadsdelen upplevs lugnare och tryggare av professioner som har ett trygghetsskapande engagemang i området.

De gångna året har två öppna drogscener tagits bort från Samverkan Stockholmsregionens lista. De fyra som finns kvar ligger i Kista, Akalla, Husby och Tensta. Livskvalitetsbrotten har ökat något i likhet med ökningen i hela Stockholms län. Det är företrädesvis skadegörelsebrott som står för ökningen.

Gängkriminaliteten i stadsdelsområde är lokalt beskaffad, den bedöms inte kopplad till den större konflikt som pågår i Storstockholm och Uppsala. Det dödliga skjutvapenvåldet i Järva ligger fortsatt på en låg nivå jämfört med 2020-2021.

Järva stadsdelsförvaltning och lokalpolisområde Järva har sedan maj i år en ny lokal samverkansöverenskommelse. Tillsammans med övriga samverkansparter fortsätter det lokala brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet genom fem samverkansgrupper. Mer om deras resultat och prioriteringar för nästa år går att läsa längre fram i lägesbilden.

Inledning

Stockholms stad och Polisregion Stockholm har tecknat en övergripande samverkansöverenskommelse som gäller från den 1 januari 2024 och tillsvidare. Den övergripande samverkansöverenskommelsen ligger till grund för lokala samverkansöverenskommelser mellan Stockholms stads förvaltningar och bolag samt lokalpolisområdena. I maj fattade Järva stadsdelsnämnd beslut om en ny lokal samverkansöverenskommelse mellan stadsdelsförvaltningen och lokalpolisområde Järva. I styrgruppen ingår även utbildningsförvaltningen, trafikkontoret, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen och Svenska bostäder. Samverkansöverenskommelsen har fem fokusområden; unga i riskzon för destruktivt beteende, kriminella miljöer och livsstilar, systemhotande brottslighet, otrygga brottsutsatta platser samt våld i nära relation.

Inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen tas en gemensam lägesbild fram. Denna lägesbild omfattar Järva stadsdelsområde samt Järva lokalpolisområde och ligger till grund för prioritering av gemensamma insatser och åtgärder.

Syfte

En lägesbild utgår från en kartläggning och är en samlad bedömning om brott och otrygghet. I lägesbilden görs en analys av vilka brotts- och trygghetsproblem som är mest framträdande lokalt, deras karaktär och under vilka förhållanden de uppstår.

Lägesbilden kan visa var problemen inom ett område är som störst, hur situationen ser ut jämfört med referensdata och hur utvecklingen sett ut över tid. En mer avancerad lägesbild kan också innehålla prognoser eller fördjupningar kring vissa brottstyper. Lägesbilden utgör ett underlag för att välja och planera åtgärder samt visa på vilka problemområden som kräver gemensamma insatser utöver linjeverksamhet.

Lägesbilden är stadens och polisens gemensamma bild och skrivs för målgruppen anställda i respektive verksamhet.

Källor

- Brottstatistik, BRÅ
- Brottstatistik, Polismyndigheten
- Lokalt dialogforum om trygghet
- Länsstyrelsen
- Operativ lägesbild i Järva
- Polismyndighetens trygghetsundersökning, år 2024
- Samverkan Stockholmsregionen
- Samverkanspartners bild och beskrivning av ordning och brottslighet i stadsdelen
- Skolverket
- Stockholms stads blankett för avidentifierad information kring våldsbejakande extremism
- Stockholms stads enkät avseende våldsbejakande extremism (skickas ut varje jämnt år)
- Stockholms stads medborgarundersökning 2024
- Stockholms stads områdesfakta (stockholm.se)
- Stockholms stads skolenkät (åk 5 och åk 8)
- Stockholms stads socialtjänstrapport
- Stockholms stads trygghetsmätning år 2023
- Stockholms stads verktyg för stadsmiljö ”Tyck till”
- Stockholmsenkäten 2024 (åk 9 och åk 2 gymnasiet)

Beskrivning av stadsdelsområdet och lokalpolisområdet

Geografiskt ansvarsområde

Järva stadsdelsområde är det nordligaste belägna stadsdelsområdet i Stockholm stad. Området har en rik historia med kvarlämningar från invånare sedan flera tusen år. Från början var området en havsvik. Idag finns ingen havskust kvar. Istället kännetecknas stadsdelsområdet av tidstypisk bebyggelse från 1960-talet, stora rekreationsområden i

form av Järvafältet och Hansta naturreservat samt Sveriges största IT-nav med huvudkontor för flertalet globala teknikbolag.

Folkmängden i Järva stadsdelsområde tillika Järva lokalpolisområde uppgick i slutet av år 2023 till 92 659 personer. Stadsdelsområdet hade samma år ett födelsenetto på 535 personer och ett inflyttningsnetto om tre individer. Det som utmärker befolkningen är bland annat bakgrund; år 2023 hade 75,6 % av invånarna utländsk bakgrund vilket definieras som att själv vara född i utlandet eller att ha två föräldrar födda i utlandet. Siffran kan jämföras med snittet för Stockholm stad som uppgick till 34,9 %. Den öppna arbetslösheten är högre än i övriga staden. År 2023 var den 6,2 % bland kvinnor i Järva och 5,3 % bland män. I staden var det sammanlagda genomsnittet 2,9 %. Medelårsinkomsten är jämförelsevis lägre i Järva. År 2022 var inkomsten för kvinnor 275 600 kronor och för män 345 400 kronor. Den genomsnittliga årsinkomsten i hela staden var 453 100 kronor. År 2023 uppbar 4,7 % av invånarna i Järva ekonomiskt bistånd, för invånarna i hela staden var siffran 1,9 %. (Källa: Stockholm stads områdesfakta)

Järva stadsdelsområde omfattar Järva och Spånga. Lokalpolisområde Järva omfattar samma stadsdelar som Järva stadsdelsområde.

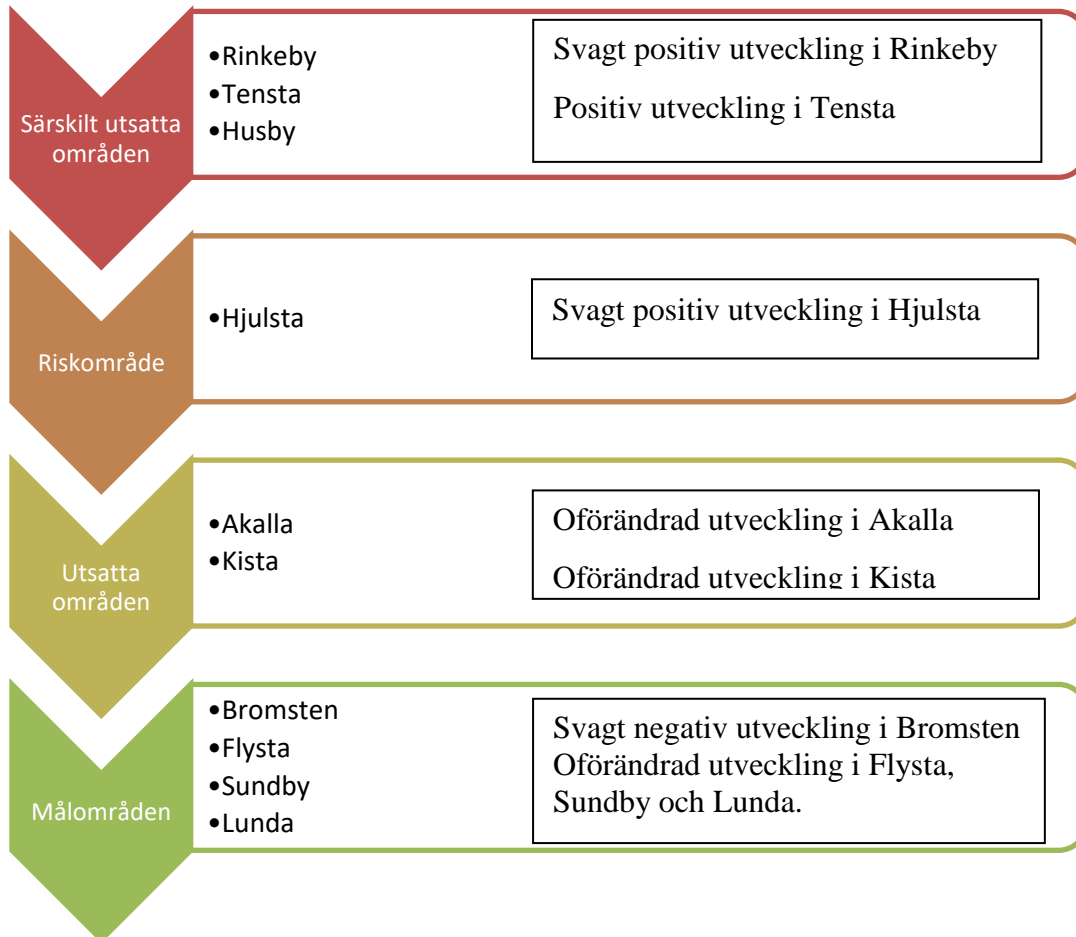

Beskrivning av brottsligheten

Sedan polisen år 2015 började publicera *Lägesbild över kriminell påverkan i samhället* har Rinkeby/Tensta och Husby definierats som *särskilt utsatta områden* i polisens nationella bedömning. Områdena har över tid varit prioriterade för lokalpolisområde Järva. Av lokalpolisområdet definieras Hjulsta som ett riskområde medan Akalla och Kista klassas som *utsatta områden*. Generellt sett går det att skönja en positiv

utveckling i Järva vilket återspeglas i polismyndighetens senaste lägesbild över utsatta områden.¹

Lokalpolisområdets bedömning av utvecklingen i respektive stadsdel:

Alla lokalpolisområden arbetar med att göra bedömningar av kriminell påverkan på lokala samhällen. En av fem olika komponenter i arbetet innebär att identifiera de personer som har koppling till den kriminella påverkan i det geografiskt avgränsade området. Polisen använder cylindermodellen som kategoriserar A-, B-, C-, och D-aktörer. A-aktörer är äldre kriminella med förankring i boendemiljön, B-aktörer är kriminella aktörer i boendemiljön, C-aktörer benämns som utåtagerande i boendemiljön medan D-aktörer består av riskgruppen i boendemiljön. D-aktörer är vanligtvis i grundskoleålder, har hög exponering i boendemiljön och ofta ett normbrytande beteende.

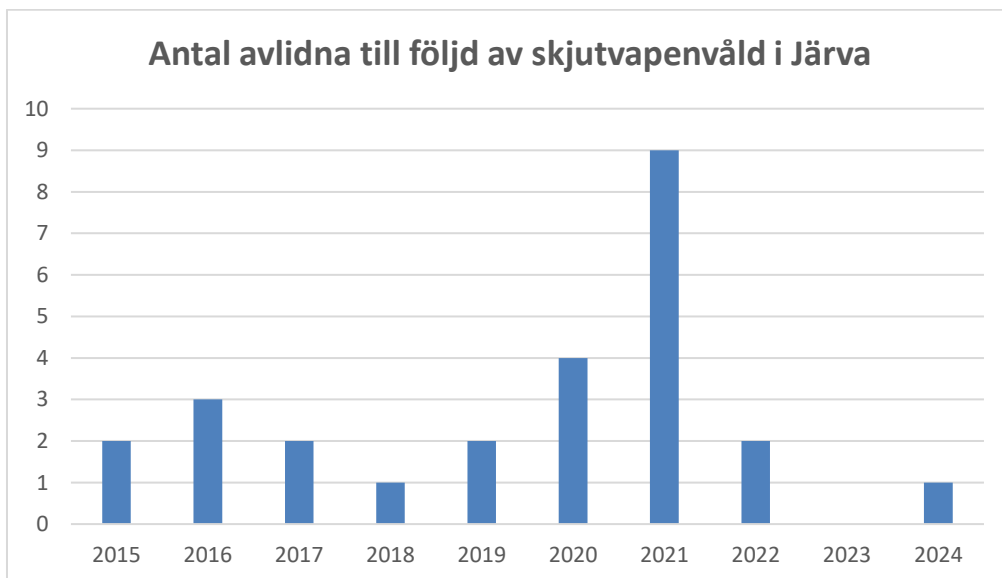
De kriminella aktörerna i Järva är löst sammansatta i nätverk som är relativt oorganiserade. I Järva utgör A-aktörerna en liten grupp medan ett stort antal B- och C-aktörer och tillika utförare återfinns i området. Barn i särskilt utsatta områden är i

¹ Lägesbild över utsatta områden, Regeringsuppdrag Polismyndigheten 2023.

riskzonen för att rekryteras och insocialiseras till den kriminella gängmiljön och benämns nationellt som potentiella D-cylinderaktörer. I lokalpolisområdet hanteras de som fokuspersoner. Barn och ungdomar är extra sårbara för att utveckla normbrytande beteende och insocialisering i kriminalitet utifrån riskfaktorer i området. Detta i kombination med frånvaron av tydliga hierarkier inom de kriminella nätverken innebär en allvarlig riskfaktor för barn och unga. Polisens bedömning är att antalet D-aktörer i lokalpolisområde Järva är förhållandevis lika som förra året. Rekrytering av barn förekommer riktat mot elever på högstadiet och i vissa fall har mellanstadieelever kontaktats. Försök till rekryteringen sker via fysiska miljöer i anslutning till skolor eller andra sociala mötesplatser och sammanhang. Det har de senaste åren blivit allt vanligare med rekrytering genom digitala kanaler som t.ex. TikTok, Telegram Messenger och andra sociala medier där ungdomar vistas.

Skjutvapenvåldet fortsätter att minska

Skjutvapenvåldet är på en låg nivå i Järva sett till ett tioårsintervall. Hittills i år (18 november 2024) har en person avlidit till följd av skjutvapenvåld i området.

Figur 1. Antal avlidna personer till följd av skjutvapenvåld i lokalpolisområde Järva 2015 till 25 nov 2024. Källa: Polisens brottsstatistik.

Antalet dödsskjutningar har de senaste tre åren varit på mycket lägre nivåer än under våldsvågen 2020-2021. De kriminella gängerna är ofta lokala men med kopplingar nationellt och internationellt. De bedöms inte vara inräknade i de sammanlänkade konflikter som drabbat Storstockholm och Uppsala. Individer hemmahörande i Järva kan i vissa fall röra sig till andra städer i uppdrag att utföra våldsdåd.

Öppna drogsener

En öppen drogsener är en geografisk plats där bruk och försäljning av narkotika sker offentligt. Kännetecknande för en öppen drogsener är att platsen genererar obehag för allmänheten och uppfattas som otrygg. Platsen är en så kallad hot spot, en plats med hög koncentration av brott. På platsen förekommer högre andel våld och skjutningar. Den öppna drogseneren attraherar nya narkotikabrukare och andra utsatta grupper. Allmänheten undviker platsen och unga avråds från att vistas där. Platsen blir en informell zon av tolerans för avvikande beteende.

Två öppna drogsener har försvunnit i Järva under 2024. Föregående år återfanns sex öppna drogsener som innevarande år reducerats till fyra. De är följande.

- Kista centrum, busstorg och tunnelbanestation i Kista
- Sibeliusgången/Borgågatan i Husby/Akalla
- Skolområde Hällbybacken i Rinkeby
- Tenstagången/Tensta Centrum i Tensta

Nordkapsgatan i Husby och Dragörgränd i Kista bedöms inte längre som öppna drogsener. (*Källa: Samverkan Stockholmsregionen, Länsstyrelsen*)

I Järva finns en högre tendens till omfördelningseffekter (hur ofta områden flyttas) än i övriga lokalpolisområden i Stockholms län. Överlag är de öppna drogsenerna i området ganska små områden/platser jämfört med öppna drogsener på andra platser i staden.

Under året har polisen genomfört en långsiktigt trygghetsfrämjande insats i Tensta. Arbetet handlar om att ta tillbaka platsen från kriminella aktörer som tidigare verkat där och att reducera den öppna drogseneren. Lokalpolisen har genomfört satsningar i Tensta på olika nivåer inom flera områden i samverkan med stadsdelsförvaltningen och andra relevanta fackförvaltningar. Polisen har ökat sin synliga närvaro i centrum genom att bland annat ställa polisbussen i området och möta boende som får möjlighet till spontana samtal.

Insatsen pågår fortfarande och bedöms ha gett goda resultat. Droghandeln hanteras mindre öppet och är därigenom mindre påtaglig för allmänheten. Det bedöms särskilt viktigt när en skola etablerat sig i området och elever rör sig i centrum. Inrapporteringarna av händelser i Tensta till förvaltningens veckovisa operativa lägesbild har under året minskat. Tensta upplevs lugnare och tryggare av de trygghetspreventiva professioner som regelbundet verkar i området. Insatsen fortsätter och planen är att polisen längre fram ska lämna över det trygghetsskapande arbetet till stadsdelsförvaltningen, civilsamhället, lokala näringslivet, fastighetsbolag och andra aktörer med trygghetsfrämjande engagemang i Tensta.

Öppna drogsccener i Järva stadsdelsområde

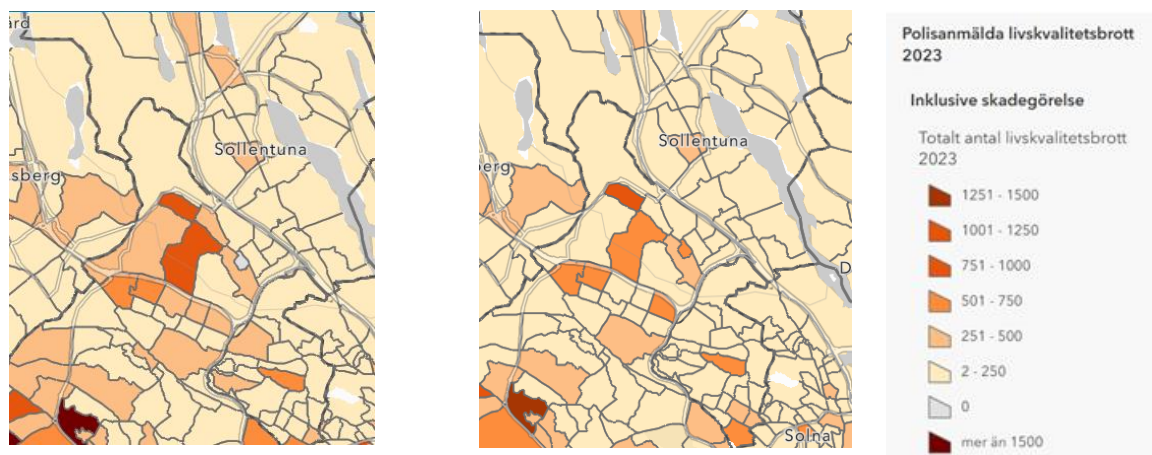

Figur 2. Karta över öppna drogsccener i lokalpolisområde Järva. De fyra orangea figurerna avser år 2023-2024. De röda figurerna visar de två områden som år 2023 klassificerades som öppna drogsccener och under 2024 tagits bort från listan. Källa: Samverkan Stockholmsregionen (SSR)

Livskvalitetsbrott

Livskvalitetsbrott är ett samlingsnamn för brott och ordningsstörningar som har stor påverkan på människors livskvalitet i vardagen, i deras område och där de rör sig. Livskvalitetsbrotten sorteras i tio brottkategorier där den största kategorin är skadegörelse och den minsta är våldtäkt utomhus. Enligt Länsstyrelsen senaste regionala lägesbild ökade livskvalitetsbrotten något under 2024 i såväl Järva som i Stockholms län. Ökningen handlar främst om fler registrerade skadegörelsebrott. Sett över flera år är trenden att livskvalitetsbrotten totalt sett minskar.

Polisanmälda livskvalitetsbrott i Järva stadsdelsområde

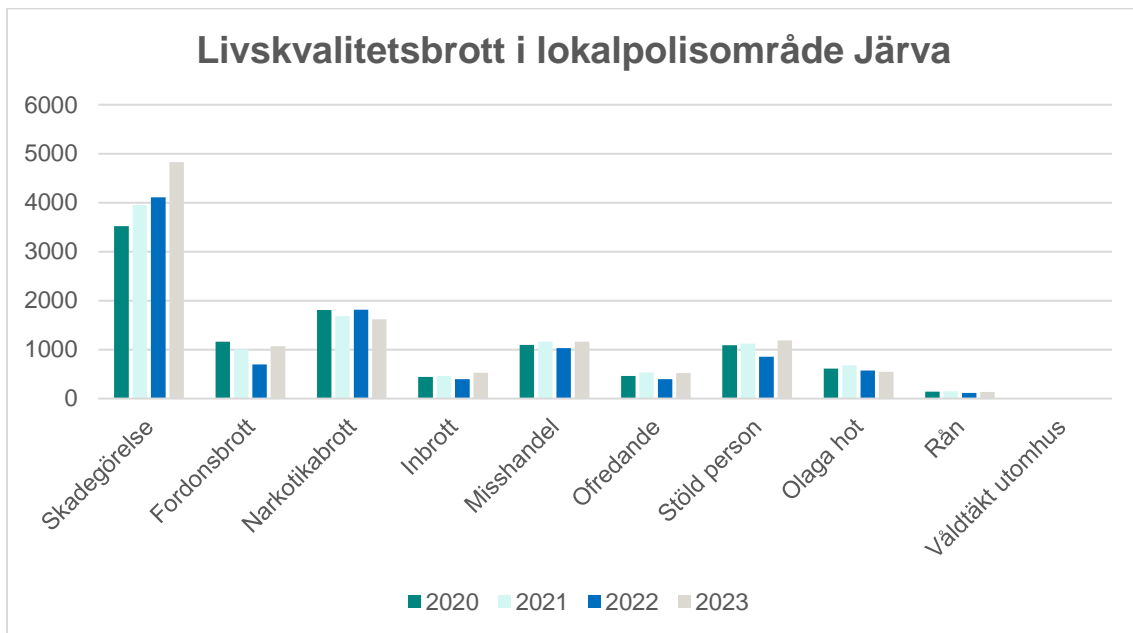

Figur 3a. Antal anmälda livskvalitetsbrott 2023.
Källa: Länsstyrelsen

Figur 3b. Antal anmälda livskvalitetsbrott 2022.
Källa: Länsstyrelsen

Kartorna (figur 3a och 3b) visar hur många livskvalitetsbrott per 10 000 invånare som polisanmäls, desto mörkare färgmarkering desto fler livskvalitetsbrott per capita har anmälts. (Källa: Regional lägesbild Om livsvillkor, brott, narkotika samt otrygghet i Stockholms län 2023, Länsstyrelsen Stockholm.)

Anmälningarna av livskvalitetsbrott i basområde södra och norra Husby samt södra Akalla har ökat. Fler har även anmälts i Askeby, norra Rinkeby samt i basområde Spånga kyrkväg, Norra Tensta. Färre livskvalitetsbrott har anmälts i Kvarnby, norra Rinkeby. Ingen större förändring av antalet anmälningar har skett i övriga stadsdelsområdet.

Figur 4. Antal anmälningar av livskvalitetsbrott i lokalpolisområde Järva, uppdelat på brottskategori och jämfört över tid. Brottskategorin våldtäkt utomhus anmäldes år 2020 vid nio tillfällen, under 2021 vid fyra tillfällen, under 2022 vid fyra tillfällen och under 2023 vid sex fällen.

Beskrivning av tryggheten

Tryggheten har ökat i Järva de senaste tre åren vilket återspeglas i stadens medborgarundersökning och polisens regionala trygghetsmätning, se figur 7 och 8. Järva följer till skillnad från snittet för övriga staden en obruten positiv trend.

Under året har stadsdelsnämnden i samverkan med bland annat polisen, Fastighetsägare i Järva, väktarbolag, transportbolag samt andra förvaltningar fortsatt samverka utifrån en operativ veckovis lägesbild. Syftet är att genom ömsesidig informationsdelning skapa gemensam kunskap och förståelse för att kunna rikta resurser dit de bäst behövs samt fånga upp behov av samordnade insatser. Lägesbilden har förutom viktig informationsdelning bidragit till snabbare kontaktvägar och ett effektivare samarbete.

Ser man till Länsstyrelsens jämförelse mellan upplevd trygghet bland Stockholms stadsdelsområden hamnar Järva förhållandevis långt ner på listan. Bland invånarna i Järva stadsdelsområde är det 33 % som upplever sig mycket eller ganska otrygga om de

går ut sent ensamma i området där de bor, alternativt avstår från att gå ut. Detta kan jämföras med 13 % i Bromma och 45 % av de tillfrågade invånarna i Skärholmen.

Upplevd otrygghet bland Stockholms invånare

Kommun	Regional mätning 2023
Bromma	13
Kungsholmen	14
Hägersten-Älvsjö	18
Norra innerstaden	18
Södermalm	18
Skarpnäck	24
Enskede-Årsta-Vantör	26
Farsta	30
Järva	33
Hässelby-Vällingby	35
Skärholmen	45

Tabell 1. Andel invånare i procent som känner sig mycket eller ganska otrygga om de går ut sent ensamma i området där de bor. Samt de som inte går ut ensamma på kvällen av oro för att utsättas för brott. Källa: Regional lägesbild Om livsvillkor, brott, narkotika samt otrygghet i Stockholms län 2023. Länsstyrelsen m.fl.

Om man går in närmare på den upplevda otryggheten i Järva är det tydligt att det finns förhållandevis stora skillnader mellan områdena. Minst otrygghet upplever invånare i Akalla och Sundby (19 %). Mest otrygghet upplevs av invånare i Husby och Kista (37 %). Det skiljer därigenom 18 procentenheter mellan högsta och lägsta värde i listan.

Upplevd otrygghet bland Järvas invånare

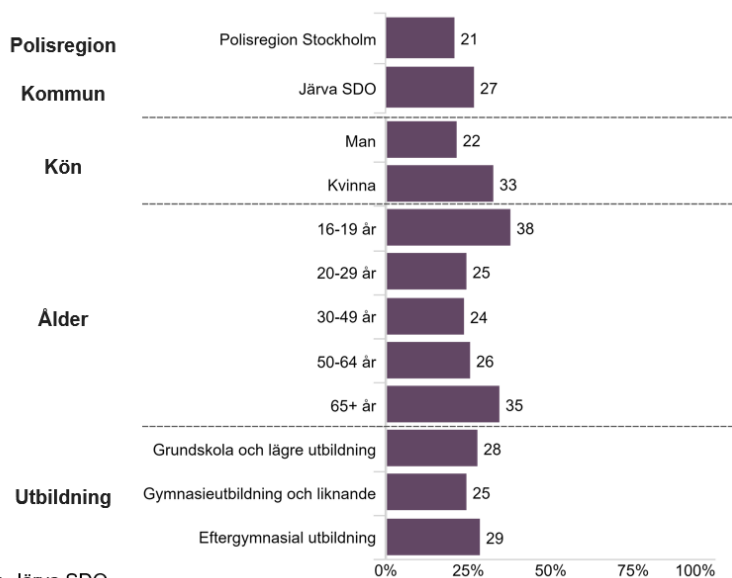
Område	Andel i %
Akalla	19
Sundby	19
Solhem-Lunda	20
Flysta	21
Rinkeby	22
Bromsten	28
Tensta	29
Husby	37
Kista	37

Tabell 2. Andel invånare i respektive område som känner sig mycket eller ganska otrygga om de går ut sent ensamma i området där de bor. Samt de som inte går ut ensamma på kvällen av oro för att utsättas för brott. Källa: Trygghetsundersökning i region Stockholm 2024, Polisen.

Det finns även stora skillnader mellan upplevd otrygghet bland olika grupper. Medan

33 % av kvinnorna upplever otrygghet är motsvarande siffra för männen 23 %. Ungdomar i åldern 16-19 upplever sig mest otrygga av alla tillfrågade grupper (38 %). Även äldre personer upplever en jämförelsevis högre grad av otrygghet (35 %).

Upplevd otrygghet bland olika grupper i Järva stadsdelsområde

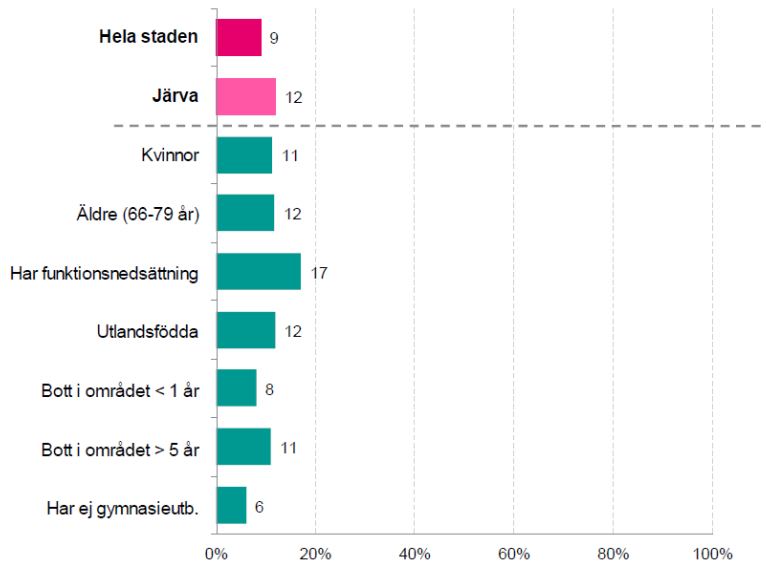

Alla nedbrytningar är för: Järva SDO

Figur 5. Andel invånare i Järva stadsdelsområde som känner sig mycket eller ganska otrygga om de går ut sent ensamma i området där de bor. Samt de som går ut ensamma på kvällen av oro för att utsättas för brott. Källa: Trygghetsundersökning i region Stockholm 2024, Polisen.

Stadens senaste trygghetsundersökning från 2023 visar att oron för att utsättas för brott är högre i Järva jämfört med genomsnittet för övriga staden, 12 % jämfört med 9 % oroar sig minst en gång per vecka för att utsättas för brott. Det finns signifikanta skillnader i olika gruppers upplevelse. I gruppen personer med funktionsnedsättning är oron att utsättas för brott högst, 17 % oroar sig varje vecka. De som bott längre tid i området oroar sig mer (11 %) än de som nyligen flyttat in (8 %).

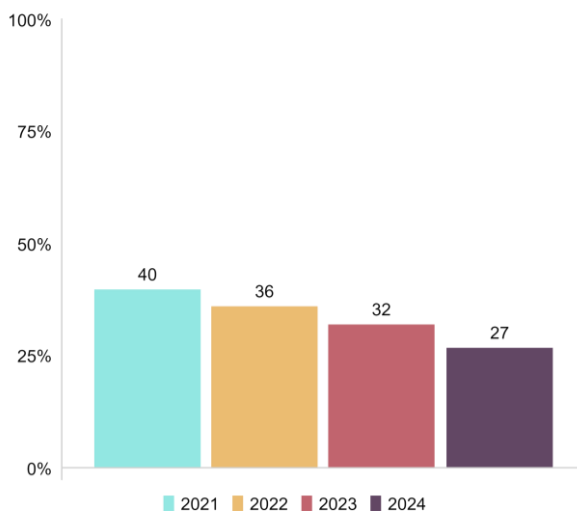
Oro för att utsättas för brott

Figur 6. Andel invånare i Järva stadsdelsområde som minst någon gång i veckan oroat sig för att utsättas för brott. Källa: Stockholm stads trygghetsmätning 2023.

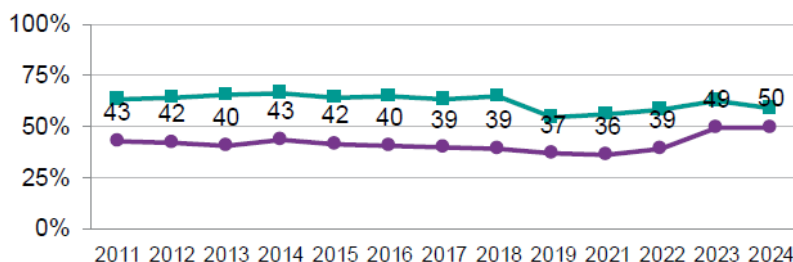
Studerar man den sammantagna utvecklingen för upplevd otrygghet i Järva över tid syns att den positiva trenden med tidigare års minskade upplevelse av otrygghet fortsätter.

Upplevd otrygghet i Järva över tid

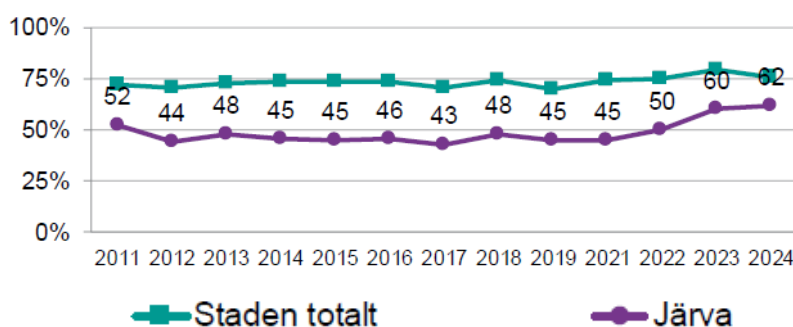

Figur 7. Andel invånare i Järva stadsdelsområde som känner sig mycket eller ganska otrygga om de går ut sent ensamma i området där de bor. Samt de som inte går ut ensamma på kvällen av oro för att utsättas för brott. Källa: Trygghetsundersökning i region Stockholm 2024, Polisen.

Trygg när jag går ensam hem på kvällen

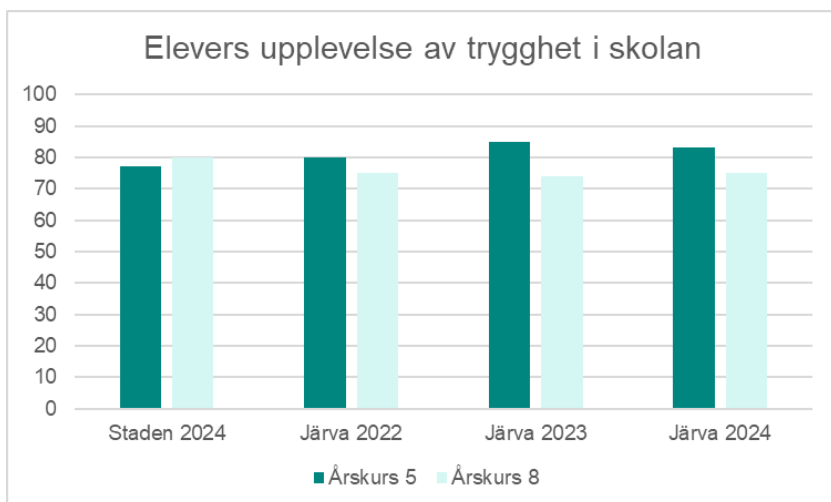
Tryggt att bo i min stadsdel

Figur 8. Källa: Stadens medborgaundersökning 2024. Påståendena som respondenterna tagit ställning till är "Jag känner mig trygg när jag går ensam hem på kvällen i den stadsdel där jag bor" respektive "På det hela taget tycker jag att min stadsdel är trygg att bo i".

Trygghet och resultat i skolan

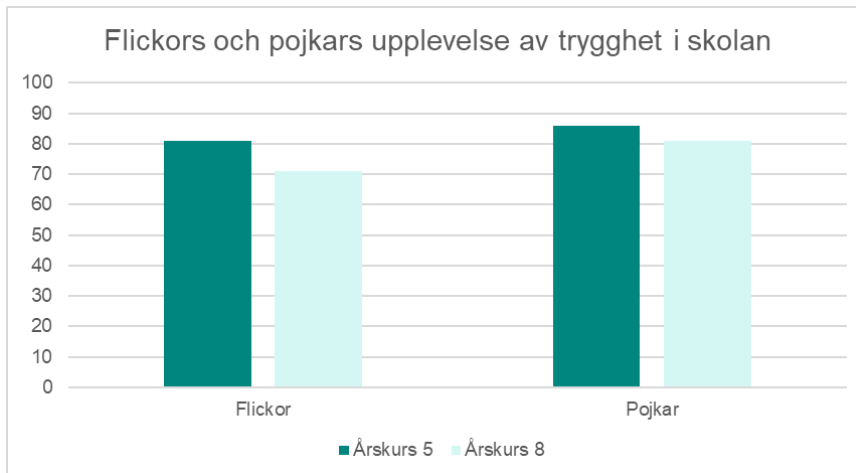
Årets skolenkät visar en svagt försämrad utveckling gällande tryggheten för elever i årskurs 5 (från 85 % ner till 83 % senaste året). För elever i årskurs 8 har den upplevda tryggheten ökat svagt (från 74 % till 75 % senaste året).

Figur 9. Andel elever på kommunala skolor i Järva stadsdelsområde som instämmer med påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" i skolenkäten 2022-2024.

Går man in på hur flickor och pojkar upplever tryggheten syns en markant skillnad mellan könen. I årskurs 5 svarar 81 % av flickorna jämfört med 86 % av pojkarna att de upplever sig trygga. Skillnaden ökar till årskurs 8 då 71 % av flickorna jämfört med

81 % av pojkarna svarar att de upplever sig trygga i skolan. Detta kan kopplas till de skillnader som vuxna kvinnor och män upplever i stadsdelsområdet. Skillnaden mellan könenas olika upplevelse av trygghet verkar börja redan i skolålder och fortsätta till vuxenlivet.

Figur 10. Andel elever på kommunala skolor i Järva stadsdelsområde som instämmer med påståendet "Jag känner mig trygg i skolan i skolenkäten" 2024.

Prioriterade samverkansområden

I den övergripande samverkansöverenskommelsen finns fem stadsövergripande prioriterade utmaningar utpekade där samverkan är särskilt påkallad på såväl lokal som central nivå. Med utgångspunkt i den lokala lägesbilden prioriteras efter en gemensam analys inom vilka områden gemensamma åtgärder ska ske. För respektive samverkansområde ska hänsyn tas till den tillgängliga lokala resursen samt vilka av stadens övergripande verksamheter och polisens regionala verksamheter som kan tas i anspråk.

- Unga i riskzon för destruktivt beteende
- Otrygga och brottsutsatta platser
- Systemhotande brottslighet
- Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer (Motsvarande *Våld i nära relation* i den lokala samverkansöverenskommelsen)
- Kriminella miljöer och livsstilar

Unga i riskzon för destruktivt beteende

Beskrivning av området:

För att förebygga eller komma tillrätta med kriminalitet, missbruk, psykisk ohälsa, våldsbejakande extremism och andra destruktiva beteenden hos barn

och unga krävs ett systematiskt och långsiktigt förebyggande arbete. Viktiga skyddsfaktorer är trygga uppväxtförhållanden, välfungerande skolgång och meningsfull fritid. Arbetet för att stärka dessa skyddsfaktorer kring barn och unga behöver prioriteras. Samverkan runt barn och unga som begår brott eller riskerar att begå brott är avgörande och kan ske såväl på grupp- som individnivå. Tidiga insatser är ofta effektiva för både individ och samhälle.

Finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken "Kommentar" nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.

Kommentar:

I Järva sker samverkan mellan skola, förskola (vid behov), polis, socialtjänst och fritidsverksamhet genom sex lokala områdesbaserade nav och ett extra insatt nav för fristående skolor. Under året har förskolan ingått som ordinarie deltagare i Tenstanavet i syfte att stärka samverkan för yngre barn. På sikt är förhoppningen av förskolan ska ingå i fler nav. Naven finns i Tensta/Hjulsta, Spånga, Rinkeby, Husby, Akalla och Kista. Syftet med naven är att ge tidigare och mer behovsanpassade insatser för individen och för grupper. En styrka med naven är att de utgår från en lokal kontext i ett begränsat geografiskt område. Det gör att lokalkännedomen är stor och åtgärder är lättare att samverka kring.

Arbetet bedrivs i enlighet med *Stockholms stads strategi 2023-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet*. Arbetet bedöms vara väl integrerat i såväl myndigheternas ordinarie verksamheter som samverkansorganisationens bestämda uppdrag och prioriteringar. Dessa omfattar bland annat förskola, skola, fritid, polis och civilsamhället. För att tidigt upptäcka barn i riskzon för destruktivt beteende samt stödjade barn och ungdomar med riskbeteende har förvaltningen bland annat arbetat med intensifierade utredningar i hemmiljö, sociala insatsgrupper och att utveckla en modell för tidiga och samordnade insatser (TSI). TSI syftar till att ge barn och unga stöd i ett tidigt skede av ogynnsam utveckling. Modellen tar fast på nära samverkan mellan berörda aktörer som ska skapa en helhetssyn av barnets livssituation och behovet av insatser.

För att fler barn och unga i samhällsvård ska nå skolframgång har fokus lagts på att följa barns skolresultat, hälsa och fritidsaktiviteter under utredningstiden. Förskolans kompensatoriska uppdrag har stor betydelse för barns uppväxtvillkor och möjlighet till likvärdiga livschanser. I förskolan har alla barn rätt till utveckling och lärande och de kommunala förskolorna har fokuserat särskilt på barnhälsa och språkutveckling. En aktiv fritid där barn kan delta i strukturerade och vuxenledda aktiviteter är en social skyddsfaktor.

Det våldspreventiva arbetet fortlöper genom MVP (Mentorer i våldsprevention) riktat till elever i mellanstadiet och högstadiet samt riktat till vårdnadshavare genom föräldraträffar. Metoden ska vara likvärdig i de kommunala grundskolorna i Järva grundskoleområde. Fritidsledare inom förvaltningens fritidsverksamheter har under året utbildats i metoden MVP Fritid som anpassats för att användas inom fritidsgårdar och parklekar. MVP Fritid ger ungdomar möjlighet att diskutera och reflektera kring maskulinitetsnormer kopplade till våld.

Tre socialsekreterare är placerade i polishuset i Rinkeby. Detta har bidragit till ökad förståelse för varandras uppdrag och möjligheter att möta individer utifrån ett gemensamt kunskapsläge. Socialsekreterarnas placering har även bidragit till att orosanmälningar görs på ett enklare sätt och att de insatser som genomförs blir mer träffsäkra. Därutöver har samverkan effektiviserat processen, vilket har lett till kortare handläggningstider och snabbare tillgång till insatser.

Tryggheten i skolan har utvecklats positivt för elever i årskurs 8 och negativt för elever i årskurs 5, se bild 9. Det finns en tydlig skillnad mellan flickors och pojkars upplevelse av trygghet, se bild 10. Nyrekrytering av unga till kriminella nätverk förekommer och det finns tydliga tecken på att rekryteringen går allt längre ner i åldrarna och att yngre barn nu inkluderas i problematiken.

Dialogmöten genomförs av utbildningsförvaltningen, socialtjänst och polis för föräldrar till elever på kommunala skolor. Syftet är att stärka föräldrarnas tilltro till myndigheter samt stötta föräldrarna i deras föräldraroll. Därutöver har myndigheterna anordnat dialogmöten riktat till föreningslivet och invånare i Järva stadsdelsområde.

Implementeringen av förra årets pilotprojekt med den drog- och brottsförebyggande metoden ANDTS-coach i Spånga har slutförts. Metoden syftar till att höja kunskapen och stärka det systematiska långsiktiga arbetet på plats i verksamheter som möter barn och unga och den har under det gångna året implementerats över hela stadsdelsområdet. Utbildningar har genomförts för personal inom socialtjänst, skola, fritid och till föreningar. Ett efterföljande nätverksarbete har startats upp.

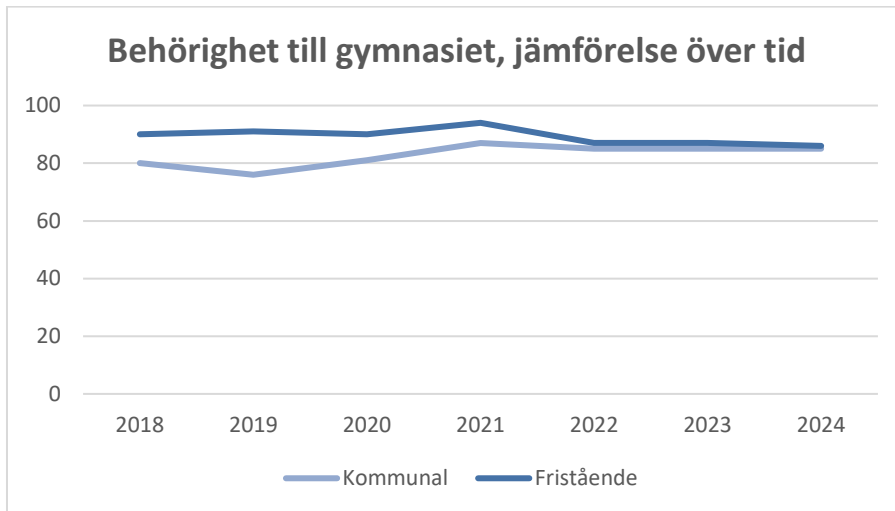
Bland eleverna som går ut årskurs nio i skolor inom Järva stadsdelsområde har 82,7 % behörighet till ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Kraven för behörighet är att eleven har godkänt betyg i svenska alternativt svenska som andra språk, engelska och matematik samt ytterligare godkänt betyg i fem skolämnen. Detta kan jämföras med snittet i Stockholm stad som är 87,2 %. Järva ligger på plats 8 av 11 i en jämförelse mellan stadsdelsområdena.

Behörighet till gymnasiet, jämförelse mellan stadsdelsområden

Stadsdelsområde	Andel behöriga elever
Totalt	87,2
Norra Innerstaden	93,1
Kungsholmen	92,1
Södermalm	91,5
Bromma	91,1
Hägersten-Älvsjö	89,9
Farsta	84,9
Skärholmen	83,5
Järva	82,7
Enskede-Årsta-Vantör	82,3
Hässelby-Vällingby	77,2
Skarpnäck	71,2

Tabell 3. Andel elever i årskurs 9 på kommunala och fristående skolor som var behöriga till ett yrkesprogram vårterminen 2018-2024 per stadsdelsområde i Stockholms stad. Källa: Utbildningsförvaltningen, Stockholms stad.

Skillnaden mellan fristående och kommunala skolor inom Järva stadsdelsområde har minskat över tid gällande behörigheten till gymnasieskolan. Det är idag 84,5 % elever i kommunala skolor som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram, motsvarande andel bland elever i fristående skolor är 86,1 %.

Figur 11. Andelen elever som avslutat årskurs 9 i Järva stadsdelsområde och var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram vårterminen 2018-2024. Källa: Skolverket.

Resultat av arbetet

- ✓ Det våldspreventiva programmet MVP innefattar nu även fritidens verksamheter. Ett likvärdigt arbetssätt har tagits fram för samtliga verksamheter som deltar i MVP skola och MVP föräldrar.
- ✓ Den drog- och brottsförebyggande metoden ANDTS-coach har implementerats. Totalt 80 ANDTS-coacher från föreningsliv, skola, arbetsmarknadsinsatser och förvaltningen har utbildats.
- ✓ Samarbetsytan Samverkan i Järva har tagits fram. Förvaltningen har tagit fram en digital verktygslåda för förebyggande arbete som stöd för hur yrkesverksamma kan arbeta förebyggande på grupp- och individnivå.
- ✓ En föreläsning om våld på nätet för föräldrar i samverkan med grundskolor i Spånga har hållits i syfte att sprida kunskap om hur barn far illa på nätet och vilket stöd som finns.
- ✓ Kompetenshöjande insatser har lett till ökade kunskaper om risk- och skyddsfaktor för normbrytande beteende och tecken på nyrekrytering bland alla deltagande navaktörer.
- ✓ Dialogmöten har genomförts regelbundet.

Prioriteringar och åtgärder 2025

- Stärka samverkan för att identifiera D-aktörer så att barn i riskzon upptäcks tidigt och får tidiga insatser.
- Fortsätta arbetet med att inkludera de fristående skolorna i naven för effektivare samverkan.
- Ta nästa steg i metoden ANDTS-coacher. Deltagande verksamheter som möter barn och unga ska systematisera sitt förebyggande ANDTS-arbete genom att t.ex. uppdatera policys och hålla i kunskapsbaserade insatser för barn, unga, föräldrar och övrig personal.
- Vidareutveckla metoder för uppföljning och utvärdering av den våldspreventiva utbildningen MVP.
- Fortsätta utveckla den digitala verktygslådan för förebyggande arbete och involvera fler aktörer och jobba med dess implementering.
- Genomföra dialogmöten för att öka tilliten mellan vårdnadshavare och myndigheter.

Otrygga och brottsutsatta platser

Beskrivning av området:

Platser som uppvisar problematik med exempelvis öppen narkotikahandel, ordningsstörningar, olovliga bosättningar, skadegörelse och omfattande nedskräpning kräver i hög grad gemensamma insatser från flera samhällsaktörer för att problemen ska kunna åtgärdas. Om ett område har platser med hög brottslighet och otrygghet kan det leda till en negativ spiral då invånare och besökare undviker platsen. Otrygga och brottsutsatta platser löper risk att förlora service och näringsliv samt att kriminell närvaro skapar en arena för nyrekrytering. Det finns även risk att både förtroendet för samhället och den kollektiva förmågan minskar.

Finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken "Kommentar" nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.

Kommentar:

Data från Tyck-till ger en ögonblicksbild av vad stockholmarna upplever i sin närmiljö och kan ligga till grund för att ge en lägesbild för hur den offentliga miljön är inom ett visst geografiskt område. Den bedöms dock inte kunna svara för en helhetsbild då den bygger på anmälingsgrad bland användare och är därmed inte fullt tillförlitlig.

Gällande ordningsstörningar är anmälingsgraden inom stadsdelsområdet lägre än snittet inom staden. Den vanligaste anmälningssorsaken är narkotika/droganvändning, men där anmälningarna inte är centrerade till ett visst område. Sett till stadsdelsområdet i stort kommer flest anmälningar om ordningsstörningar in vid Bromsten och Rinkeby. Ärendena är jämt fördelade under året, med en något förhöjd anmälningfrekvens under sommaren, vilket även har varit trenden under de tidigare fyra åren.

Platssamverkan bedrivs i stadsdelsområdets tre särskilt utsatta områden Rinkeby, Tensta och Husby genom regelbundna möten då stadsdelsförvaltningen bjuder in polisen, trafikkontoret, exploateringskontoret, fastighetsägare, näringsidkare och civilsamhälle.

Arbetet utgår utifrån stadens modell och förvaltningens process i samverkan med polisen och satsningen på att motverka de öppna drogsценerna. Förvaltningen har arbetat fram en process för arbetet som tydliggör de olika stegen och vem som har vilket ansvar. Platser med mindre omfattande problematik hanteras som en övrig insats där insatser genomförs av berörda parter på platsen.

Inom ramen för platssamverkan för stadsdelsförvaltningen regelbunden dialog med Fastighetsägare i Järva, centrumägare och trafikkontoret. Under våren har ett intensifierat arbete mot skadedjur ägt rum. Under sommaren och hösten har en insats gjorts i syfte att göra centrummiljöerna tryggare i Rinkeby och Tensta samt minska den olovliga försäljningen av diverse husgeråd, kläder och andrahandsvaror. Det är ett pågående arbete som samverkansgruppen följer.

Stadsdelsnämnden genomför trygghetsvandringar i samverkan med polis och Fastighetsägare i Järva. Syftet med trygghetsvandringar är att möjliggöra medborgardialog för att utveckla platser så att de blir tryggare genom att notera brister i utemiljöerna och genomföra förbättringar. En viktig del av syftet är även att identifiera potentiella trygghetsinvesteringar som stadsdelsförvaltningen kan göra för att förbättra tryggheten i utemiljöer. Flera av de projekt som stadsdelsnämnden har sökt och beviljats trygghetsmedel för 2024 baseras på underlag från trygghetsvandringar. Vandringarna annonseras externt och aktörer som bjuds in att delta är trafikkontoret, övriga fastighetsägare, övriga funktioner inom stadsdelsförvaltningen, stadsdelsnämndens funktionshindersråd och pensionärsråd samt det lokala näringslivet och övriga civilsamhället och allmänheten.

Inom staden arbetar flera verksamheter med att genomföra tillfälliga etableringar för att på så sätt levandegöra det offentliga rummet. Platsaktivering genomfördes i samverkan med trafikkontoret och civilsamhället under året i form av Sommar på torget i Akalla, Husby, Kista, Rinkeby samt Tensta. Inom stadsdelsområdet har trafikkontorets projekt Levande Stockholm etablerat flera vinter- och sommarplatser som syftar till begränsa trafiken samt förstärka vistelsevärden genom möbler, konst och förutsättningar för evenemang. Under vintern blir Tenstagången och Akalla torg vinterplatser vilket bland annat innebär extra sittplatser, vinterväxter och utökad belysning.

Under 2023 genomfördes områdesbaserade dialoger i Rinkeby, Spånga, Akalla, Tensta, Husby och Kista. Förutom Järva stadsdelsförvaltning medverkade stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och trafikkontoret. Syftet med dialogerna var att fånga upp vad invånare i berörd stadsdel tycker om eller anser vara attraktivt och positivt i stadsdelen samt vad de har för tankar om utveckling av platserna och insatser i stadsdelen kopplat till i första hand stadsmiljö och det offentliga rummet. Synpunkter om bra och mindre bra platser, platser att förändra och framtiden sammanställdes och har återkopplats till involverade parter på samma platser under 2024.

Resultat av arbetet

- ✓ Den upplevda tryggheten ökar generellt något på offentliga platser. Olika målgrupper har dock olika upplevelser. Kvinnor upplever större otrygghet än män. Även tonåringar och äldre personer upplever sig mer otrygga än genomsnittet.

- ✓ Under våren har fem trygghetsvandringar genomförts och under hösten har sex trygghetsvandringar ägt rum. Till följd av förstärkta informationsaktiviteter mot allmänheten har en avsevärt högre andel invånare deltagit under hösten.
- ✓ Utifrån arbetat med den veckovisa operativa lägesbilden har särskilda trygghetsinsatser i mindre forum med involverade aktörer startats för att tidigt fånga upp och samverka kring särskilda platser och särskild problematik. Det har innefattat bland annat den olovliga försäljningen av allehanda varor på Basargången i Rinkeby samt otryggheten på Kista torg med omnejd. Arbetet är långsiktigt och fortlöper.
- ✓ Förvaltningen har möjliggjort för olika verksamheter som t.ex. fritidsgårdarna, vård- och omsorgsboenden samt bostäder med särskild service att genomföra trygghetsvandringar på egen hand utifrån en färdigbestämd rutt och att dela resultatet med förvaltningen.
- ✓ Informationskampanj till allmänheten har genomförts om påverkan av skadedjurs närvaro.
- ✓ I samverkan med centrumägare har en insats genomförts för att få bort håligheter i parkeringsgarage som tidigare använts som narkotikagömmor.
- ✓ Flera av de projekt som stadsdelsnämnden har sökt och beviljats trygghetsmedel för 2023 baseras på underlag från trygghetsvandringar.

Prioriteringar och åtgärder 2025

- Platssamverkan fortsätter koncentreras till de särskilt utsatta områdena Rinkeby, Tensta och Husby.
- Samverkansgruppen behåller fokus på att möjliggöra invånarnas deltagande vid trygghetsvandringar.
- Barn, kvinnor, äldre samt personer med funktionsnedsättning är prioriterade målgrupper för inhämtning av synpunkter i stadsdelsområdet.
- I samverkan med Trafikkontoret planeras för att inrapporterad data från stadens *Tyck till-app* ska integreras i den operativa lägesbilden.
- Ett arbetssätt med digitala metoder för genomförande av trygghetsvandringar ska testas.
- Trafikkontoret kommer inreda två platser som vintertorg: Akalla torg och Tenstagången. Utöver platser som sedan tidigare smyckats med säsongsbelysning lyfter stadsdelsförvaltningen fram två nya platser; nyligen invigda Tensta skatepark och Husby utegym som är under konstruktion.
- Platsaktivering är en viktig del i arbetet för att öka tryggheten i den fysiska miljön. Medel kommer att sökas för att utveckla deltagandet i högtider och event under 2025 samt för trygghetsinsatser såsom belysning.
- Planering pågår för att strukturera en närmare samverkan med det lokala näringslivet. Förvaltningen och polisen ser att en dialog med näringslivet är en viktig del i att kunna förbättra tryggheten på utpekade platser.

Systemhotande brottslighet

Beskrivning av området:

Brottslighet riktad mot välfärdssystemen är systemhotande då både resursfördelning och myndighetsutövning påverkas. Välfärdsbrott innebär ett felaktigt utnyttjande av skattemedel, vilket riskerar att hota legitimiteten för både välfärden och det offentliga. Långsiktigt är välfärdsbrott ett hot mot demokratin och riskerar även att leda till att tillit och förtroende för samhällsinstitutioner undergrävs. Det kan handla om arbetslivskriminalitet eller otillåten påverkan, exempelvis mot enskilda personer eller desinformationskampanjer mot socialtjänsten, och även om bedrägerier mot utbetalande myndigheter och kommuner, exempelvis ekonomiskt bistånd och föreningsbidrag.

Finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken "Kommentar" nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.

Kommentar:

Samverkansgruppens huvudsyfte är att motverka välfärdsbrottslighet och kriminell ekonomi. Det kan handla om otillåten påverkan mot enskilda individer eller desinformationskampanjer mot myndighetsutövning och även om bedrägerier mot utbetalande myndigheter och kommuner.

Stadsdelsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och polisen samverkar för att säkerställa att alla medarbetarna har god kunskap om vad otillåten påverkan innebär, hur det förebyggs och anmäls. Stadsdelsförvaltningen och polisen samverkar även för att det lokala näringslivet ska ha kunskap om vad otillåten påverkan innebär och hur det ska hanteras.

Förvaltningens samverkan med andra samhällsaktörer utvecklas under 2025. Förvaltningen ingår i ett flertal olika regionövergripande nätverk och projekt mot välfärdsbrott inom verksamhetsområdena äldreomsorg, funktionsnedsättning samt socialpsykiatri. Inom dessa verksamhetsgrenar sker utvecklingsarbetet tillsammans med andra förvaltningar, kommuner och statliga myndigheter.

Förvaltningens verksamheter ska ha goda kunskaper om otillåten påverkan för att hindra att stadens medarbetare och tjänstemän utsätts för påtryckningar och otillbörlig påverkan vid beslutsfattande i sin yrkesutövning. En utbildning är framtagen som alla nyanställda ska genomföra. Ett prioriterat område är att utveckla rekryteringsprocessen för att motverka rekrytering av personer med kriminella kopplingar.

Förvaltningen intensifierar arbetet med systemhotande brottslighet för att bland annat minska antalet brott och öka förmågan att motstå otillåten påverkan, i syfte att det inte ska skapa otrygghet bland invånare och underminera den sociala välfärden. Ett särskilt fokus ligger på att motverka välfärdsbrottslighet, där effektivisering av det förebyggande arbetet prioriteras under året.

Det förekommer påverkanskampanjer på flera språk som syftar till att minska förtroendet för myndigheter och utpekade individer i Järva. Det tenderar att bli extra kännbart i stadsdelsområdet där tilliten för offentliga institutioner tenderar att vara lägre

än i övriga landet. För att möta desinformationen behövs ett förebyggande arbete mot de underliggande faktorer som möjliggör att kampanjerna får fäste och sprids.

Förvaltningen ska förebyggande erbjuda adekvat information och stöd till individer och grupper som riskerar att hamna i situationer där de kan begå välfärdsbrott. Både intern och extern samverkan samt kompetensutveckling är centrala aspekter för att minska antalet felaktiga utbetalningar och förhindra otillåten påverkan.

Resultat av arbetet

- ✓ För att möta den pågående desinformationskampanj som sprids kring socialtjänstens arbete har dialoger genomförts med medborgare som påverkats av informationen. Syftet har varit att öka målgruppernas tillit och förtroende till deltagande myndigheter. Mötena har riktat sig till föreningar samt föräldrar till elever i mellan- och högstadiet i Husby, Tensta och Rinkeby.
- ✓ För att sprida kunskap om otillåten påverkan riktad mot näringslivet har ett visitkort med information tagits fram och delats ut till det lokala näringslivet. Informationen inkluderade även hur man rapporterar i Tyck till-appen samt vilket stöd som ges via företagsservice.

Prioriteringar och åtgärder 2025

- Formalisera strukturen för samverkan mellan involverade parter i samverkansgruppen. Intern utbildning om otillåten påverkan bedöms ligga inom ramen för linjeverksamhet. Med anledning av detta behöver innehållet och inriktningen i samverkansgruppen utvecklas.
- Stärka samverkan med det lokala näringslivet och förbättra möjligheterna för näringslivets involvering i arbetet mot otillåten påverkan.

Våld i nära relation (motsvarar samverkansområdet *Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer i den övergripande överenskommelsen*)

Beskrivning av området:

Risken för att bli utsatt för brott ser olika ut för olika individer och samhällsgrupper. Exempelvis personer som utsätts för sexualbrott, våld i nära relation, barn som utsätts för våld eller bevittnar våld i nära relation, personer utsatta för människohandel klassas som särskilt utsatta brottsoffer². Det finns brottsoffergrupper som har begränsad förmåga att hantera brott de utsätts för, vilket innebär att de är särskilt sårbara. Det handlar ofta om brottsoffer som på olika sätt är beroende av människor i sin närhet eller av gärningspersonen. Exempel på sårbara brottsoffer kan vara äldre utsatta för bedrägeri, personer utsatta för hedersrelaterat våld, brott mot personer utifrån deras etnicitet, nationalitet, funktionsnedsättning, kön, religion eller sexuella läggning. I många fall riktar gärningspersonen in sig på offret just på grund av dess tillhörighet till någon av de nyss nämnda grupperna.

---

² Polisens beslutsprotokoll RPC 112/2019

Finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken "Kommentar" nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.

Kommentar:

Sedan våren 2024 ingår våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck som en ny samverkansgrupp i den lokala i samverkansöverenskommelsen mellan Järva stadsdelsförvaltning och lokalpolisområde Järva. Våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck är i fokus för samverkansgruppens arbete. Under senhösten har uppstartsmöte ägt rum då nulägesanalys av respektive verksamhet genomförts. Beslut ska tas om hur kompetenshöjande insatser ska genomföras inom respektive organisation, d.v.s. stadsdelsförvaltningen, polisen och fastighetsägarna.

Inflödet av personer som är utsatta för våld i nära relation är fortsatt högt till förvaltningens verksamhet. Inga våldsutövare har utretts av Relationsvårdsteamet, vilket liknar trenden från föregående år. Orsaken till att så få våldsutövare kontaktar stadsdelsförvaltningen är ofta brist på motivation till förändring. Stadsdelsförvaltningen ämnar att kommande år förstärka arbetet för att nå fler våldsutövare. Som ett led i arbetet kommer förvaltningen framöver bestämma riktning för vilka verksamhetsområden som ska ställa screeningfrågor om våldsutsatthet, utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck och våldsutövande i syfte att i högre grad upptäcka våldsutsatta och våldsutövare.

Under 2024 har stadsdelsförvaltningen och föreningslivet påbörjat en samverkanssatsning som kallas i Järva pratar vi om våld. Syftet med satsningen är att öka kunskapen och medvetenheten om våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck samt att förändra inställningen till begränsande kulturella och sociala normer. I detta ingår könsstereotypa värderingar och attityder som stödjer våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck bland invånarna i området.

Resultat av arbetet

- ✓ Under hösten har Järva fritt från våld genomförts som är en satsning som pågår under en vecka för att sprida kunskap om olika typer av våld samt öppna upp för samtal om hur vi tillsammans kan uppnå ett jämställt samhälle fritt från våld. Veckan har genomförts i samverkan med andra förvaltningar och civilsamhället. Programmet riktar sig dels till de involverade aktörernas personal och dels till allmänheten genom flera öppna programpunkter.

Prioriteringar och åtgärder 2025

- Involverade förvaltningar och civilsamhälle ska genomföra gemensamma våldsförebyggande aktiviteter under veckan Järva fritt från våld. Målet är att ge invånare och yrkesverksamma ökad medvetenhet och kunskap om olika typer av våld och kunskap om hur det våldsförebyggande arbetet är utformat.
- Inom ramen för den våldspreventiva satsningen *I Järva pratar vi om våld* kommer ett utbildningsmaterial tas fram under 2025. Vidare ska ett utforskande arbete genomföras gällande hur en samverkansmodell för våldsprevention mellan Järva stadsdelsförvaltning och civilsamhället skulle kunna utformas.

- Gemensam kompetenshöjning om våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck ska genomföras inom stadsdelsförvaltningen, polisen och fastighetsbolagen.

Kriminella miljöer och livsstilar

Beskrivning av området:

I staden finns unga och vuxna som verkar i kriminella miljöer vars livsstil har en påverkan på såväl brottslighet som trygghet. Det påverkar även de kriminellas anhöriga.

Exempel på kriminella miljöer och livsstilar är nätverkskriminalitet, våldsbejakande extremism och terrorism samt risksupportermiljö. Effektiva och ändamålsenliga åtgärder behöver vidtas mot personer som är inblandade i dessa miljöer.

Finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken "Kommentar" nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.

Kommentar:

Trefas är en arbetsmodell för förstärkt samverkan mellan polis, socialtjänst och kriminalvård. Samverkan syftar till att förhindra det dödliga våldet genom stödjande och repressiva åtgärder. De samlade myndigheterna har olika verktyg att lägga på processer på individerna för att förhindra våld.

Trefas bygger på att samtliga aktörer ska samverka kring vilket stöd och vilka insatser som kan erbjudas individer från respektive samverkansaktör. Även socialförvaltningen ingår i denna samverkan genom avhopparverksamheten som tar emot avhoppare med en konstaterad hög hotbild, där skyddsbehovet kräver att den enskilde flyttar och behovet inte kan tillgodoses genom sociala insatsgrupper eller annat bistånd från stadsdelsförvaltningen. Sociala insatsgrupper (SIG) syftar till fånga upp individer som befinner sig i kriminella miljöer och ge dem stöd genom social insatsgrupp för unga, alternativt andra behovsanpassade insatser inom socialtjänsten.

Våldsbejakande extremism

Av de tre våldsbejakande extremistmiljöerna är den våldsbejakande islamistiska miljön dominerande i Järva. Det finns ett antal individer som förespråkar våldsbejakande islamism i området.

Polisens bedömning att det fortsatt finns enstaka individer boende i stadsdelsområdet som sympatiserar med den vänsterextrema och den högerextrema miljön. Individerna är främst verksamma i grupperingar utanför Järva. I avsaknad av konkreta aktiviteter gör polisen bedömningen att det inte finns någon verksam vänsterextrem och/eller högerextrem miljö i Järva stadsdelsområde.

I stadsdelsområdet förekommer brottslighet där misstanke finns att brottet har kopplingar till våldsbejakande extremism. Det handlar bland annat om terrorrelaterad stödverksamhet (finansiering och rekrytering), koppling mellan extremistiska uttryck (klotter och skadegörelse) och annan ekonomisk brottslighet såsom stölder, bedrägerier

och bidragsbrott. Aktuell bedömning av risken att dessa individer ska planera och/eller genomföra ett attentat är fortsatt låg.

Verksamheter inom stadsdelsområdet har inrapporterat ett fåtal händelser kopplat till våldsbejakande extremism i form av klotter, affischering, skadegörelse, försök till rekrytering, person som uttryckt våldsbejakande extremistiska åsikter, samt hot och kränkningar. Ett fåtal individer har varit aktuella inom socialtjänsten.

Under året har *Stockholms stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism* antagits. Programmet ersätter arbetet med tidigare lokala handlingsplaner mot VBE. Programmet lägger ett tydligare fokus på internet, sociala mediers och online-spelplattformars roll i rekrytering och spridning av propaganda och konspirationsteorier.

Förvaltningen planerar för insatser mot VBE i form av såväl förebyggande arbete som riktade sociala insatser. Det främjande arbetet handlar om insatser för att förhindra att barn och vuxna hamnar i en negativ utveckling, att arbeta mot extremistisk propaganda och att samverka med civilsamhället. Det innefattar även att medarbetare ska få kunskapshöjning om VBE och extremism samt hur man ska agera vid oro. De riktade sociala insatserna innefattar samordnade stödinsatser för individer i risk, stödinsatser för att lämna våldsbejakande extremistiska miljöer samt anhörigstöd.

Ett led i att stärka samverkansorganisationens kapacitet att erbjuda förebyggande och riktade sociala insatser till målgruppen är att erbjuda samtliga medarbetare kunskapshöjning om VBE och hur yrkesverksamma ska agera vid oro. Det kan handla om samordnade stödinsatser riktat till individer i riskzonen, stödinsatser för att lämna våldsbejakande extremistiska miljöer samt anhörigstöd.

Den enkät som under hösten genomfördes av förvaltningen om medarbetarnas erfarenheter av händelser med koppling till VBE visade att 83 % av de svarande inte hade uppmärksammat någon sådan händelse. I de fyra enkätsvar som hade noterat händelser specificerades händelserna till att flygblad/affischering hade iakttagits, att ansökan till avhopparverksamhet hade noterats, att skadegörelse ägt rum, att försök till rekrytering skett och att person som uttryckt våldsbejakande extremistiska åsikter hade uppmärksamrats.

Resultat av arbetet

- ✓ Under året har ett förslag för att stärka förvaltningens arbete mot våldsbejakande extremism tagits fram med utgångspunkt i stadens nya riktlinjer i arbetet mot VBE. Förslaget syftar till att öka kunskapen bland medarbetare och chefer om VBE och hur en kan agera vid oro/händelse rörande VBE.
- ✓ I navsamverkan har ett årshjul implementerats där VBE är en årlig informations- och diskussionspunkt på respektive navmöte i syfte att öka kunskapen och stärka samverkan mellan navaktörerna.

Prioriteringar och åtgärder 2025

- Kompetenshöjande insatser ska genomföras. Insatserna ska kopplas till navsamverkan och platssamverkan.
- Utifrån behov av att stärka medverkande aktörers kunskapsläge om VBE kommer kunskapshöjande åtgärder genomföras nästa år. De syftar till att öka

kunskapen om bland annat ensamagerande våldsverkare samt radikalisering och rekrytering i den digitala miljön. Det finns ett behov av att berörda medarbetare har kunskap om de trender, alternativa fakta och propaganda som stadens invånare möter online.

- Insatser för att öka tillgängligheten till sociala insatsgrupper fortsätter under året med informationsinsatser och uppsökande arbete.
- Arbetsätt ska vidareutvecklas för att stärka stödet till brottsoffer och anhöriga till individer i den kriminella miljön samt anhöriga till personer som har drabbats av skjutningar och dödligt våld.
- Förtroendefull dialog och samverkan med civilsamhället ska utvecklas.